

رابقری طروث: نوید بکه و طروثککت و نئم بقرانمئی رهینانه ترخان بکه بؤ بوونه قوتابی بؤ خوداوئند

خودا ناریزطاری

خودا نئرسئی و ستایشکردن (20خولئک)

بیرۆکئی سقرئکئی: خودا ناریزطاری دئکات

2 ملوک: 6-8-23؛ زقبور 91؛ 1-16؛ (ئئی شای 37: 14-23، 33-38) زقبور 34: 7 بخوینئوه

1-ضون خودا له میذوی کوندا طلی خوی ناراست؟

به کورتی باس له ضونبئتی کاری خودا بکه له ناراستنی ئهل یهشع ئیغعمبئر و خزمئتکارئکئی سقرنج لئسئر سئ شت ضر بکهئوه:

(أ) خوداوئند ئهو ووتانهی دودمن دقزانی له ذوری نوستنئکئی و به ئیغعمبئر دئلی

(ب) خودا و سوئای فریشتئکان له دودمن و سوئاکئی بههیزتره

(ج) خوداوئند توانای ئهوی هئیه ضاوی طقئکئی بکاتئوه و ئهست و طالیسکه ئاطرینهکانی ببین که ضواردقوری طرتون و دهیانناریزی.

2-خودا نئمروؤ ضون رؤلئکانی دئئاریزی؟

بوار بؤ تاکئکانی طروثککه برخسینه بؤ بهشداریکردن له ضونبئتی نارستیان له لایهن خوداوه له رابردوویندا. رابقری طروث: وهک ناریزقوری خوتان له طروثی سئ کئسیدا خودا بنئرسئن.

ئغیدابون

3 | بهشداریکردن (20 خولئک)

به نوره بهشداری بکئن (یان له دهفتئرهکانی خقلوه روحیئکانندا بخوینئوه) ئهوه بخوینئوه که له خقلوهیئکی روحیدا و نیرمانئکانتان لهو برطانهی کئیبی ئیروزدا فیری بوون که دیاریکراوه (ئغیدابون 20: 1-23) لهطلل بترضاوئرئتی کورتی بهشداریبیئکان. طوی لهو کئسه بطن که بهشداری دئکات و بهباشی طوی لی بطن و طفنوطو لئسئر بهشداریبیئکئی مئکئن.

کئیبی ئیروز: لیکدانئوهی دروستی کئیبی ئیروز

4 | فیرکردن (70خولئک)

ئیشئکی/لئسئر هئموو باوئرداریکی مئسیحی ئیویسته که بهدروستی کئیبی ئیروز لیک بداتئوه. ئیویسته لئسئرمان که لیکدانئوهی نادروست و شیواندنی راستی دور بکهئونهوه (2 کورونسوس 4: 2) و بهراستی ووشئی راستی شرؤطه بکئین (2 تیموساوس 15: 15 مئسیحی خوداوئند و ئولسی نیردراومان ئاطدار کردئتهوه له روو بئرووبوونئوهی لهطلل مامؤستایانی دروزن (مئتا 24: 10 - 11 تیموساوس 4: 1 - 2) لهبئر نئممه مانای شارداوه له رینماییبیئکانی عیسا مئسیحدا تاکه کئسی به توانایه له رزطارکردنی خقلکی (یوحئنا 8: 31 - 32)

هئروهک ضون خقلکی ئیویستیان به نیشانئکانی هاتووضویه بؤ ئهوهی ئوتؤمیبلئکانیان لئسئر جادهکان لئخوون. هئروهه وهک ئهوهی ضون ئیویسته هئندیک مئرجی تئندروستی لهبئر ضاو بطن بؤ خوتاراستن له نهخوشی، یان ئیویستیان بؤ یاساو ریساکان بؤ ئهوهی بهیئکئوه بدین، هئر بهو شیوقیئتش ئیویستیان به ضئند ریسایئک هئیه بؤ لیکدانئوهی کئیبی ئیروز بؤ ئهوهی به شیوقیئکی دروست لی ئیبطئن.

کئیبی ئیروز له زور شیوهی ئهدهبی ئیک دبئت وهک شئریعت و رینمایی میذوو و سروود و ئهیمان و ئیشبینی. بیطومان هئر نمونئیک لهمانه ریسای لیکدانئوهی تاییبئت به خوی هئیه نیمه ئیمان وایه که هئندیک راستی له میذودا بدوزینهوه و زمانی مئجازی له شیعدا و بهراووردکاری له وونه بهنرخئکان.

لئم وانئیه هئندیک له بنئماکانی لیکدانئوهی کئیبی ئیروز دئناسین.

همنگوی 1: سروشت و زمان

همنگوی یئکئم: سروشت و زمان

أ/کئیبی ئیروز کئیبیکی بان سروشته، ضونکه خودا نوسئری راستئقینهکئیتئی. نئم کئیبیه سقرضاوهی رههای بیرکردنئوه و هئلسوکئوتی مرؤطه. دواتر به دلنایئوه کئیبی ئیروز به تئواوی شایئتی متمانه ئیکردنه. لهبئر نئممه به هیض شیوقیئک ناکری که هیض برطیئکی کئیبی ئیروز دوو مانای حیوازی هئیبئت.

ب/کئیبی ئیروز کئیبیکی سروشنییه، ضونکه خودا لئوئیدا ووتئیی خوی بؤ خقلکی راطئانددوه. لهبئر نئممه کئیبی ئیروز به زمانی خوت کئیبی خودایه.

کئیبی ئیروز کئیبیکی بان سروشته.

2 تیموساوس 3: 16؛ 2 ئئتروس 1: 20-21؛ دماره 23: 19؛ تیتؤس 1: 2 بخوینئوه فیربکه:

1) خاوقن دەسەلآت: خۇدای طیانی ئیروز دامزىنئىرى كىئىبى ئیروزە. كىئىبى ئیروز ووتەكانى خۇدى خۇدا لەخۇ دەطرى. لەبئىرئەقە ناكرى بە تەنھا بووترى كە كىئىبى ئیروز بە تەنھا خاوقن دەسەلآتە بەسەر بىر كىرئەقە و ھەلسوكەوتى مرۇظدا بەلكو سەرساۋەى كۆتابى و دوا سەرساۋەى باۋەر و ھەلسوكەوتى مەسىحىيە.

ب) كىئىبى ئیروز شایىنى مەنەقىيە: سىفەتەكانى خۇدا رەتپدانئەقە ووتەكەيتتى. سەرساۋەى ئەقەى كە كىئىبى ئیروز نەمرە و بۇ ھەتھەتەبە، بەلام خۇدا لە مېدووى مرۇظدا راپطەياندوۋە. ھەمروھا كىئىبى ئیروز راستۇ و ئیروز و بەبئەزەبە، دواتر شایىنى مەنە ئىكرەنە. بئەقەى كە خۇدا راست طوۋىە و دەقەى مەبەستەكانى بە روونى بۇ مرۇظ راپطەيتتى، ناتوانىن كە دو ماناى دۇ بەتەك لە ضایەتەكانىدا بىيىن. بەم شىۋەى تىۋىستە لەسەرت كە ھەول بەدەى بۇ نىطەيشتنى ئەقەى خۇدا دەقەى لە ھەر ئايەتەكانىدا لە ئايەتەكانى كىئىبى ئیروز.

2-كىئىبى ئیروز كىئىبى سىروشىيە:
فېرېكە/

1) ؛ بوحنە 14: 26 ؛ ئىشایا 30: 8 يەرميا 36: 1-4 بخوینئەقە
فېرېكە/

1) زمانە رەسەتەكان: خۇدا ووتەى راپطەيتندراوى خۇدايە لە خەلكىقە بۇ خەلكى، خۇدا قسەى بۇ ھەتدەك لەقە كەسانە كىرەقە كە لاىانى خۇيانئەقە ھەستاون بە تۇمار كىرەنى ووتەكانى كىئىبى ئیروز بئە زمانە باوانەى ئەقە سەردەم نوسراۋە كە خۇدا ووتەى خۇى نېدا راپطەياندوۋە، بەم شىۋەى تەيمانى كۇن بە زمانى عىبرى و (بەشكىكى زۇر كەمىش بە زمانى نارامى) نوسراۋە لە كاتىكدا تەيمانى نوى بەزمانى يۇنانى نوسراۋە. نەم ھۇيە وا دەكات كە دەست نوسە كۇنەكانى كىئىبى ئیروز بە ھەر دوو زمانى يۇنانى و عىبرى دەستنووسى ئىوانئىبى بن بۇ ھەموو وەرطېردراۋەكانى كىئىبى ئیروز و لىكدانئەقەى.

ب) وەرطېردراۋەكان: تەيمانى كۇن 250 سال ئېش زانى وەرطېردراۋە بۇ سەقە يۇنانى تەيمانى نوى نەم وەرطېرانە ئەقەى بەخۇيەقە بىنى كە ووشەى خۇدايە. وەرطېرانى باوى كىئىبى ئیروز بۇ سەقە زمانى خۇت ئەقەى كە ووشەى خۇدايە، ضونكە مەبەستى ئەقەى وەرطېرانى راستى تەيمانى كۇنى عىبرى و تازەى يۇنانى بېت بەلام نەطەر تۋانى خویندەقەى كىئىبى ئیروز ت ھەبە بە زمانە رەسەتەكانى يان زمانە تازەكانى تر، ئەقە زۇر يارمەتت دەكات بۇ نىطەيشتنى كىئىبى ئیروز بە شىۋەىكى باشتىر.

ھەنگاۋى 2 يەك بەرتووكى پىروز و يەكگى بەرتووكى پىروز خۇدى بەرتووكى پىروز ئەھە و پوندىكات ھە

ھەنگاۋى دوۋەم: بەكەى و روونى

أ/كىئىبى ئیروز تاكە تۇمارى نوسراۋە بۇ راپطەياندى خۇدا و ئلانى بۇ جىهان.
ب/تەيمانى كۇن و تەيمانى نوى بە ھەردووكيان يەكتر ئىك دەھىن بەم مانابە ((تەيمانى نوى لە تەيمانى

كۇندا شاردرادوۋەقە و تەيمانى كۇن لە تەيمانى نوى دا راپطەيتندراۋە لەبئەقە كىئىبى ئیروز خۇى باشتىن لىكەدەقە و شىۋەتەقەى بەسەتەكانى كىئىبى ئیروزە.

1-كىئىبى ئیروز يەك يەكەى:

مەتا 5: 17 ؛ كۆلوسى 2: 16-17 ؛ عىبرانىەكان 10: 1-4 ؛ 2 كورنوس 1: 20 بخوینئەقە
فېرېب----كە:

أ) ئامادەكەرن و تەقوا كىرەن: ھىض دىايەتەبەكە لە نىوان تەيمانى نوندا نىيە بەلكو ھەر يەكەيان ئەقەى تر تەقوا دەكات. تەيمانى كۇن رى بۇ تەيمانى نوى خۇش دەكات و تەيمانى نونش تەيمانى كۇن تەقوا دەكات.

ب) تەبەقەدى لە راپطەياندىندا: راپطەياندىنى خۇدا وا ناسراون كە تەبەقەدى تېدايە. كىئىبى ئیروز دەربارەى شەرىعت و ئىشېبىيەكان و تەيمانىكان كە لەتەيمانى كۇندا ھانوون وەك سىيەرى خېر و ضاكا باسبان دەكات كە دىنە دى. دەربارەى تەيمانى نونش دەلى ((راستىيەكانى ناو مەسىح)) تەيمانى نوى فېرمان دەكات ضون خۇدا لە كەسى مەسېدا ھەستايەقە بە ھىبانە دى شەرىعەتەكانى تەيمانى كۇن و ئىشېبىيە تەيمانىكان. بۇيە تىۋىستە ھەمىشە تەيمانى كۇن لە دىر رۇشناي تەيمانى نوندا لىكەدەقە. رېنمايەكانى تەيمانى نوى رېنمايى ئىۋانئىيىن.

2-كىئىبى ئیروز خۇى شىۋەى خۇى دەكات.
لوقا 10: 25 - 28 بخوینئەقە

فیربکه: عیسیای مەسیح وەلامی ئرسیارەکانی خەلکی دەداتەو دەربارەى کاروبابەتە نوسراوەکانی ناو کتیبی ئیروز. ئەویش بە وەلامی نوسراوە لەناو کتیبی ئیروز. هەروەها ووتە و رستە نادیارەکانی ناو هەندیک لە بەشەکانی کتیبی ئیروزى روونکردووە (برواننە وتەکان 24: 1) ئەویش بە رینمایى روون و ئاشکرا لە بەشەکانی تری کتیبی ئیروزدا (ئەیدابوون 1: 27 ؛ پەیداوون 2 : 24 مەتا 19: 3- 8) بەم شێوەیە کتیبی ئیروز خۆی لیکدانەوێى بۆخۆی دەکات. ئەو باشتەین لیکدەرەو و شروژەکەرى هەر بەشیکى خۆیەتی بە تايبەتی کە هیض ئایەتیک دوو مانای دز بقیەک هەلناکری، لەبەرئەو هەمیشە هەولبەدە کە لەو مانایە بطەیت کە خودا مەبەستییەتی لەم یان لەو ئایەتە.

هەنگاوی 3: رۆحی ئیروز و باوەر

هەنگاوی سێیەم: رۆحی ئیروز و باوەر

أخودای کتیبی ئیروز نوسەری کتیبی ئیروز و بابەتەکیەتی. خودای رۆحی ئیروزە کەوا لەخەلکی دەکات ووتەى کتیبی ئیروز تییەتەن.

ب/باوەر هەنان بە عیسیای مەسیح هەمیشە نشت بەو ووتەى دەبەستى کە لە کتیبی ئیروز نوسراوە. بەو شێوەى خۆینەترانى کتیبی ئیروز ئیویستیان بە رۆحی ئیروز و باوەر بە عیسیای مەسیح هەقیە لە دایاندا بۆ ئەوێ لە کتیبی ئیروز تییەتەن و بە دروسنی لیکى بەدەرەو.

1- ئەو کەسانەى رۆحی ئیروز و باوەریان هەقیە:

یوحەننا 5: 39-40 ؛ 47-45 ؛ یوحەننا 16 : 13- 15 ؛ لوقا 24 : 44- 45 رۆما 14: 10-17 ؛ 1 کۆرنسوس 2 : 7 - 15. بخوینەو فیربکه: بى باوەرەکان بە رۆح مردوون و نا ئیستاش ضاویان داخراوە. لەبەرئەو بى باوەرەکان ناتوانن کتیبی ئیروز بە راستی لیکدەرەو. بۆیە لیکدانەوێى کتیبی ئیروز بە هەولیکى طەرە بەبى باوەر بە عیسیای مەسیح و زادەى رۆحی ئیروز هەولیکى بى ئەنجام. بۆیە ئیویستە ئەو بى باوەر دەربارەى کتیبی ئیروز و عیسیای مەسیح و خودای کتیبی ئیروز دەلیلى هەلسەتەیندەرى لە ذیڕ رۆشناى ئەو راستییەى کە تا ئیستاش لە دایکبوونی دوو مەیان تاقى نەکردووە.

هەنگاوی 4: ئەو جەماوەرەى کە نامانجە

هەنگاوی سوارەم: ئەو جەماوەرەى کە نامانجە

کتیبی ئیروز لەطەل ضینی جیاواز دەدوێ. لەبەرئەو ئەو ضینەى خەلکی دیاری بکە کە خودا مەبەست و نامانجییەتی لە هەر برطیەکی کتیبی ئیروزدا. ئەم ریسایە بە شێوەیەکی تايبەت بۆ لیکدانەوێى ئەمانەکان و هەرئەشەکان و راستارە و ئیشتیباکانی ناو کتیبی ئیروز طرە.
 أله هەندیک کاتدا ئەو راستییەى لە کتیبی ئیروزدا هاتووە ئاراستەى هەموو خەلکی جیهان کراوە یان هەموو باوەردارانى مەسیح.
 ب/لە هەندیک کاتى تردا ئەو راستییەى لە کتیبی ئیروزدا هاتووە ئاراستەى کەسیکی دیاریکراو یان ضینیکی دیاریکراو لە تەمەن یان دۆخیکى دیاریکراو کراوە.

1- لە هەندیک کاتدا، راستی ناو کتیبی ئیروز ئاراستەى هەموو خەلکی کراوە:

لوقا 14 : 25 - 27 ؛ مەرقوس 10: 28-30 ؛ 2 ئەتروس 1: 1 - 2 بخوینەو
 فیربکه/ئەو راستییەى راطیەندراوانەى ناو برطە کتیبیەکان ئاراستەى هەموو خەلکی لە هەموو طەلەکانى جیهان کراون: لوقا 14 : 27-25 ؛ مەرقوس 1: 15 ؛ 8: 34-38 ؛ یوحەننا 3: 16. هەرئەو ک راستی راطیەندراوى ناو ئەم برطانە بۆ هەموو باوەردارانى مەسیحییە: مەرقوس 10: 28-30 ؛ یوحەننا 16 : 34-35 1 ئەتروس 1: 1-2 ؛ ئەتروس 1: 1.
 2- لە هەندیک کاتى تردا، راستی ناو برطەى کتیبی ئاراستەى ضینیکی خەلکی کراوە.
 مەرقوس 10: 17-21؛ مەلاخی 1: 1 بخوینەو
 فیربکه/ئەم راستییەى ناو کتیبی ئیروز ئاراستەى کەسیکی دیاریکراو کراون
 هەوال یەكەم 7: 17 ؛ 11-14 ؛ مەرقوس 10: 21 یان بۆ ضینیکی دیاری کراو مەلاخی 1: 1 ؛ ئیشتایا 6: 8-10 یان بۆ ماویەکی دیاریکراو: ئەیدابوون 9: 14-17 غەلانیە 5: 3-4 وه 6: 12-15 یان بۆ کات و سەر دەمیکی دیاریکراو ئەرمیا 6: 18-10
 حەزقیال 33: 11-20 ؛ بینین 2: 7

هەنگاوی 5 شیوازی ئەدەبى و ووردبوونەو

هەنگاوی ئینجەم: شیوازی ئەدەبى و ووردبوونەو

آكئبى ئىرۇز طئلىك شىوازى ئىدەبى لىخۇ دىطرى: ئىو شىوازى ئىدەبى بىكە لىخودا لىهەر برطىكى كئىبىدا بىكارى دىهئى و ووربا بى لىكدانىوى هەر شىوازىكى ئىدەبى بىئى رىسائى لىكدانىوى ئابىت بىو شىوازى بىو نمونى نمونىكانى عىسائى طىورى بىئى لىكدانىوى ئابىت بىو نمونىكانى لىكدەوى. ب/كئىبى ئىرۇز لى لائىتى جىواز وورد دىبىتەوى دىارى بىكە ئاخۇ برطى كئىبى جىخت لىسەر باورىكە دىكاتىوى بىان لىسەر هاندانى هىستان بى كارىكى دىارىكارا و بىان طىرانىوى رىو داوى مىذوى بىان ئىمانىك بىان ئىشىبىنىك

كئىبى ئىرۇز طئلىك شىوازى ئىدەبى جىواز لىخۇ دىطرى وىك شىرىعت و مىذوو و شىعر و ووتى بىنرخ و نمونى و ئىشىبىنى و راطىبىان و بابىتى تر....

ئىوى شائىنى تىبىنى كرىنى ئىوىكى كى هەر شىوازىكى ئىدەبى رىسائى ئابىت بىخۇى هىقى لىبىر ئىوى شىوازى ئىدەبى برطى كئىبى دىارى بىكە بى ئى لىكدانىوى ئابىت بىخۇى {سقىرى ئىسكى زورىبى أسفارى كئىبى ئىرۇز بىكە لى كئىبى ئابىت بى رىهئانى كئىسا و (كئىبى ئابىت بى رىهئانى ئاشابىتى)} بىكە.

لى كاتىكدا كى كئىبى ئىرۇز لىسەر لائىتى و كارى جىواز وورد دىبىتەوى، هىلبدى ئاخۇ برطى كئىبى جىخت لىسەر فىر كرىنى باورىكە دىكاتىوى بىان هانى هىستان بى كارىك دىدات بىان مىذوىكىمان بىو دىطىرىتەوى بىان باسى كارىكىمان بىو دىكات كى لىداهاتوو رىو دىدات.

1-كاتىك برطى كئىبى فىر كرىنى باورى دىكاتى ضىقى مىبىستىكى.

بىوحننا 14: 6 بىوئىتەوى:

فىر بىكە/كاتىك برطى كئىبى ئىرۇز مىبىستى فىر كرىنى باورىكى دىارىكارا، ئىوىستى باورى ئى بىئى لى بىوحننا 14: 6 دىبىنى جىخت لىسەر فىر كرىنى باورىكى دىارىكارا دىكات. لى رىطى ووردىونىوى ضرى بى ئابىتى لىئاوىكان بىرو باورى دابرىدە بىو نمونى تىبىنى ئىو ناوانى بىكە م (عىسا) و (رىطى) و (راستى) و (دىان) و (هىض كىس) و (باوك). بىم شىوىتى ئىوىستى لىسەر هىمو كىسى كى باورى ئى بىئى كى (عىسا كى رىطى بىرەوى باوك!).

2-كاتىك برطى كئىبى هىستان بى كارىكى دىارىكارا دىكاتى ضىقى مىبىستىكى.

بىوحننا 13: 34-35 بىوئىتەوى.

فىر بىكە/كاتىك برطى كئىبى هانت دىدات بىو هىستان بىكارىكى دىارىكارا ئىوىستى ئىمى بىكىت لى بىوحننا 13: 34-35 دىبىنى تىورى مىبىستىكى هاندانى بىو ئىجامدانى كارى دىارىكارا لى رىطى جىخت كرىنى لىسەر كرىر بى شىوىتىكى ئابىت كارىكى دابرىدە بىو نمونى سقىرى ئىم كرىر بىكە (بىكترىان خۇش بوىت) و (وىك خۇشم وىستون) و (هىموان دىزانن) و (ئىوى قوتابى مئىن). بىم شىوىتى ئىو راسئاردىقى كى ئىوىستى لىسەر هىمو باورىكارىكى مىسبى بىدات ئىوىتى (ئىوىستى لىسەر مان وىك باورىدارانى مىسبى كى بىكترىمان خۇش بوى وىك ضون مىسبى خۇشى وىستوىن).

3-كاتىك برطى كئىبى طىرانىوى رىو داوىكى مىذوى ضىقى مىبىستىكى.

كرىرى نىراوان 17: 11 بىوئىتەوى

فىر بىكە/كاتىك برطى كئىبى جىخت لىبائى طىرانىوى رىو داوىكى مىذوى دىكات ئىوىستى لىسەر كى برىار بدى ئاخۇ دىتوانى دىوى ئىو نمونىكى بىقوى بىان نا ئىطىر نمونى مىذوىكى خراث بوو ئىوىستى لىسەر كى لى هىض كاتىكدا دىوى نىكوى. بىو نمونى: ئىوىستى لىسەر باورىدارانى مىسبى كى وىك طىلى ئىسرائىل نىكئى لى ئىمانى كۇندا لىو كارى خراثانى كى كرىان وىك لى 10: 6: 11 باسكارا. هىروها ئىوىستى لىسەر باورىدارانى مىسبى لاسابى (دىوترىفوس) رى رابىرى كئىسا نىكئى لى ئىمانى نوندا بىئى ئىوىتى كى لى (3 بىوحننا 9-11) دا هاتوو.

هىروها ئىوىستى لىسەر رابىرانى كئىسا كى خۇبان بىزل نىزانن لىبىرامىتر دىر دىستىكانى خۇبان (مىتتا 20: 25-28 ؛ 1 ئىترىس 5: 1-4) و رابىرانى تر رىتنىكئى و رىطى لىبىر دىستىكانىان نىطرن بىو ضاكى و خىر.

بىلام ئىطىر نمونى نمونى مىذوىكى باش بوو، ئىوىستى لىسەر كى دىوى بىقوى. بىلام داوا لى باورىدارانى تر مىكى كى دىوى ئىو نمونىكى بىقون ئىطىر كئىبى ئىرۇز داوى ئىو كارى نىكات لى بابىتىكى تردا بىو نمونى باورىدارانى مىسبى دىتوانن هىمو شىتىك بىون كى لى بازار دىفرىشرى بىان خانى خوىكانىان لىبىر دىمىان دادىتىن. هىروها دىتوانن ئىو خواردانى نىخون ئىطىر وىدئان بى رىطى ئى نىدان بىلام ناتوانن سىر زىنشى ئىو باورىدارانى بىقن كى طوشى دىخون بىان بىخون، هىروها ناتوانن باورىداران ناضار بىقن وىك خۇبان هىلسوكىوت بىقن (روما 14: 1-14: 15 ؛ 1 كورىنسوس 10: 23-11: 1) \

نمونىكى تر: دىكرى باورىدارانى مىسبى وىك باورىدارانى (بىرى) بىقن لى خىندىن و لىكدانىوى كئىبى ئىرۇز بى شىوىتى رۇدانى و دلىنا بوون لى راستى و ناراستى ووتار دىرو ماموستابىان (كردار 17: 11) بىلام ناكرى باورىداران ناضار بىرىت بىو ئىم كارانى.

4-كاتىك برطى كئىبى ئىمانىك بىان ئىشىبىنىك دىكاتى تىورى باسەكى.

بىوحننا 14: 21 ؛ ئىدبا بوون 22: 15-18 ؛ بىراورد عىبىرانىكان 11: 17 ؛ غى لائىتى 3: 8-16 بىوئىتەوى.

فىر بىكە/ئىطىر برطى كئىبى جىختى لىسەر ئىمانىك كرىدە بىان ناطادار كرىمان لىسەر شىتىك كى لى داهاتوو رىو دىدات (ئىشىبىنى) هىلبدى ئىو جىماورى بىاسە كى ئامانجى. (ئىدبا بوون 15: 22-18) بىان دىخى باو (بىرمىا 5: 18-17 ؛ حىقبا 18) و

هانتەدى ئىيمان و ئىشېبىنىكە (مەتا: 8: 11-12 ؛ 21: 42-44) غەلەتتە 3: 26-29 ؛ ئەفەسۇس 2: 11-22 ؛ 1 تىموتەس 2: 10-14
 ھەرۋەھا ئىبۇستە ئىشېبىنىكە ئىيمانى كۇن لىدېر رېنماي ئىيمانى نوى كە ئىبۇستە بىو بابەتتە لىكېدېر تەۋە بۇ نموونە: ئىم
 ئىشېبىنىكە ئىيمانى كۇن كە لە (عاموس 9: 11-12) دا ھاتتە پىيويستە بە طەلى ئىسرائىل بەلام لىكەن تەۋە لىتە ئىيمانى نوندا
 ئىبۇستە بە ھەمو باۋەردار تەۋە ھەتتە بە تايىتتە لە نەتتەۋەكان (كردار 14: 14-19 ؛ بىرورد رۇما 10: 12 و غەلەتتە 3: 18).

ھەنگاۋى 6: داب و نەرىت و باۋەر

ھەنگاۋى شەشەم: داب و نەرىت و باۋەر

رېنماي و فەرمەنەكان لە كىتېبى ئىرۇزدا دىارى دەكات كە ئىبۇستە كلىسا ضى فېرىكات
 /داب و نەرىتەكانى كلىسا ئىبۇر نىن. كە كلىسا بىرارى نادات كە كىتېبى ئىرۇز دەبى ضى فېرىكات.
 ب/ئىبۇستە تىشكىن و ھەلسەنطاندن بۇ ھەمو باۋەرەكانى كلىسا بەبەردەۋامى بىرېت لە دىر رۇشناي رېنمايە روونەكانى كىتېبى
 ئىرۇز و لىكەن تەۋە راست و دوست.

1-داب و نەرىتە ئاينىكە ئىبۇرەي و ئەندازەي نىن.

(أ) ضالاكىيە ئاينىكەكان:

ئىشاي 1: 1-18 بخوئەتە.خودا بۇ ئىشاي ئىغەمبەرى راطەيد كە خودا تەستى بە شىۋەتەكى رىو رەسم و داب و نەرىتە كۇن لە
 تەرسطادا ۋەك قوربانى و بخور و ناھەنط خودا تەستى بېماناۋ قىزقۇنە نەطەر طەل طوى بۇ شەرىعتى خودا نەطرى و واز
 لىو كە خرائتە نەھىتى.

(ب) خەون و بىنن و ووتە ئىغەمبەران.

يەرميا 23: 16 ؛ 22-21، 25-40 بخوئەتە.خودا بۇ ئىغەمبەر يەرمياي راطەيد كە ھەمىشە خەلكى ھەن بانطەشەي نەۋە
 دەكەن كە ئىغەمبەرى خودان. بەلام لە راستدا خودا نەباردون. لە كاتىك كە ئىغەمبەرانى درۇزن قسە لە بىنن و خەون دەكەن كە
 زادەي بىرى خۇيانن. بەلام ئىغەمبەرانى راستەقىنە بە ئەمانتەۋە ووتەكانى خودا بە بەخەلكى دەلەن. بۇيە ئىبۇستە لىسەر باۋەرەكان
 كە جىاۋازى بىكەن لىغەن ووتەكانى خودا و ووتەكانى خەلكى. ووتەكانى خودا وا لە خەلكى دەكات لە رىطاي خرات دور
 بىكەن تەۋە لام بە داخەۋە لاي خۇيانتەۋە زور كە بەناۋى ئىغەمبەران تەۋە دىۋىن و قسە دوست دەكەن وانا درەستىراۋى بىرو
 ھۇشى خۇيانە و لە خوداۋە نىە. بۇيە ئەم ووتانە ووشەي خودانن و ووتەي خەلكىن و ووتەكانى خودا نەشېرن دەكەن.

(ج) داب و نەرىتەكان.

مەرقۇس 7: 1-9 ؛ لۇقا 11: 44-46. خوداۋەند عىساي مەسىح فەرىسەكان و مامۇستايان و (شارەزايانى جولەكە) ي تاۋانبار
 كرد كە راستدەكانى خودا كە لە كىتېبى ئىرۇزدا ھاتتون ۋەلا ناۋە و طرنطى دەدەن بە ئىادە كەردنى ئىو نەرىتەكانى
 ۋەضە بە ۋەضە ۋەرىنطرتەۋە. ھەرۋەھا تاۋانبارى كردن تەۋە كە ئىو بىرارانەي لىسەر نەرىتەكان دامەزراۋە كرد بە راستدە
 و رېنماي كىتېبى ئىرۇز (مەتا 15: 1-14) مەسىحى خوداۋەند ووتى ئەم نەرىت و رېنمايە تەنھا ((راستدەي خەلكىن)) و
 دواكوتىنن رىيازىكى نەزۇكە بۇ خودا تەستى (مەرقۇس 7: 6-7) سەرەقراي نەۋەش مەسىح ووتى ئىو كەسانەي دەلەن كە
 نەرىتەكان لە ووشەي خودا طرنطرتە نەۋانەش رابەرى كۆيرن و خۇلادان و دور كەتتەۋە لىيان زور ئىبۇستە ۋەك دور كەتتەۋە
 لە طۇرە ترسناكەكان (مەتا 13: 15-14 ؛ لۇقا 11: 44-46).

2-ئىبۇستە باۋەرى مەسىحى لىسەر رېنمايە روونەكانى كىتېبى ئىرۇز و لىكەن تەۋە راست دابمەزرى.

مەتا 7: 24-26 ؛ 1 كورنوسۇس 4: 6 ؛ 1 تىموسۇس 3: 14-15 ؛ 2 تىموسۇس 3: 16-17 بخوئەتە.
 فېرىكە/

(أ) ئىبۇستە باۋەر لىسەر كىتېبى ئىرۇز دابمەزرى.

ئىبۇستە باۋەرى مەسىحى لىسەر فرمان و رېنمايەكانى ناۋ كىتېبى ئىرۇز دابمەزرى بەمەزجىك بەراستى و دوستى لىك
 بدىتەۋە. رېنمايەكان و فرمان و قەدە غەكراۋەكان كە لىغاۋ كىتېبى ئىرۇزدا ھاتتون لە ھەمو ئىو رېنماي و فەرمەنە بالا تر و
 طرنطرتن كە لەھەر كلىسايەك يان رابەرىك يان مامۇستايەكەۋە دەردەۋەن، ھەرۋەھا لەھەمو زانست و فەلسەفەيەك
 بەزترن. دەبىنن كە مەسىحى خوداۋەند و نىردراۋەكان ضەندىن جار ئامادەيان بۇ نەۋە كەردەۋە كە لىكەن ئىرۇزدا نوسراۋن (لۇقا
 10: 25-26 ؛ كردار 2: 16 ؛ كردار 13: 40-41) نەك بۇ نەۋە كە بىكەك لە مامۇستا دىارەكان و توتويەتتى يان باۋكەك لە
 كلىسا يان راطەكارانى كىتېبى ئىرۇز و نوسرىكى مەسىحى.

(ب) ئىبۇستە رېنمايەكانى عىساي مەسىح بە كەردەۋە جىبەجى بىرېن.

عىساي مەسىح خەلكى فېر كەردەۋە كە ئىبۇستە لىسەريان باۋەر بە قسەكانى بېھن و بە كەردەۋە جىبەجى بىكەن (يۇحەننا 4: 28 ؛
 مەتا 7: 24-26) ھەرۋەھا يۇحەنناي نىردراۋ و توتويەتتى ھەمو نەۋە بە ئىي ووتەي مەسىحى خوداۋەند نىە و ھەمو نەۋانەي

زیاده روئی دهکانه ستر رینمایهکانی عیسیای مَسیح نَوا خودا لهقبشی نَوان نابی (2 یوحنا 9-11 ؛ بقر اوورد 1 یوحنا 3 : 21-24

ج) سنوری نوسراوهکانی ناو کتیبی تیروز مقبزینه.

خودا ریسایهکی طرفی دانواوه که دهلی ((ببروکهکانتان مهخنه ستر نهوهی نوسراوه)) (1 کورنوس 4: 6 ؛ 2 تیموساوس 3: 16-17 هتروهه کلیسای راستارد که دواي نَوا راستارده نوسراوانه بگهوه که له نامهکانیدا (فیلیپی 4: 9 ؛ 1 تیموساوس 3: 14-15).

هتروهه مَسیحی خوداوند نَوا ناطاداریه ترسناکهی داوه به نِمه که هتر کَسیک (بمقبسته) ووتهی تاییهتی خوی یان شلوه کردن و لیکدانهوهی تاییهت بهخوی بخاته ستر کتیبی تیروز، نَوا خودا خراشهی زورتری بهستر دههینی. هتر کَسیش (بمقبسته) بهشیک لهوهی کتیبی تیروز دهلی کَمبکاتهوه و ببری، نَوا خودا لهدرهختی زیان بیبششی دهکات (بینین 22 : 18-19).

نوخته: تئویسته باوهری مَسیحی لهستر رینمایه رونهکانی کتیبی تیروز و لیکدانهوه دروستهکان دابمترری نَهک لهستر ووته و نوسینهکانی ماموستایانی ناینی و باوکانی کلیسا و لیکدرفهوهکان. هتر ضلعه یاسای تاییهت بههتر کلیسایهک دهشی به سوود بی بواغتهکانی باوهری مَسیحی، بهلام تئویسته هلسنطاندن و تشکینیان بوا بکری به شیوهکی بتردهوام، نَوایش لهذیر روشنایی رینمایهکانی کتیبی تیروز و لیکدانهوهی دروست و ساغ.

هنگای 7: بقر ترسیاریتی

هنگای حتوتهم: بقر ترسیاریتی

مقبسته له کتیبی تیروز راطهاندنی راستی خودایه و طوری نیانی خهکیه. /مافی هتموو کَسیکه که نَوا راستیه بخوینی و لیکداتهوه و جیهجی بکات له خویدا و نیانی خویدا بهلام لههتمان کاتا بقر ترسیاره بقر امبتر لیکدانهوهی راست و دروستی کتیبی تیروز. ب/مافی هتموو باوهرداریکی راستهقیه که راستی فیر بکات بهلام تئویسته لیکدانهوهی به دروی رینمایهکان رت بکاتهوه

1-بقر ترسیاریتی زانینی راستی و تپتیشتن لی و طویر ایلیکردنی.

یوحنا 8: 31-32 ؛ 14: 16، 23، 21 ؛ 17: 17 ؛ مهتنا 7 : 24-26 ؛ 13 ؛ 51-52 ؛ کولوسی 3: 16 فیلیپی 4: 9 ؛ بخوینهوه فیربکه/

أ) زانین: عیسیای مَسیح راستی راطهاندراوی خودایه. هتروهه رینمایهکانی عیسیای مَسیح راستیه. خوداوند عیسیای مَسیح رانان دهسئیری که راستی بناسین و ثابندی راستیهکیه بین و طویر ایلی راستیهکیه بین. نَوایش تئیمانان تیدهدا که نَوا راستیه رزطاران دهکا و ثاکمان دهکاتهوه.

ب) طویر ایلی: مَسیحی خوداوند و نیردراوان ضلعهین جار خهکانی ناسایان هانداوه بوا تپتیشتنی نهوهی تیان دهلین و جیهجیکردنی رینمایهکانیان له نیانی رُوانهاندان، هتروهه فیرکردنی خهکانی تریش بوا رینمایانه (بقر اوورد عتررا 7: 10) ج) کَسایهتی: تئیمبتران و مَسیحی خوداوند و نیردراوان همتاون به هاندانی خوینترانی کتیبی تیروز بوا نهوهی ((تیروز بن ضونکه خودا تیروزه)) (1 تتروس 1 14-16) ریطای تیروز بوونیش به طویر ایلی رینمایهکانی کتیبی تیروز دهست تیدهکات نَهک بهتتهها ناسینی.

2-بقر ترسیاریتی رتکردنهوهی ماموستایانی دروزن.

(2 تیموساوس 2: 23-26 ؛ تیتوس 1: 9 ؛ 1 یوحنا 2: 20-23 یوحنا 9-11) بخوینهوه فیربکه/تئویسته لهستر باوهردارانی مَسیحی که ماموستایانی دروزن رت بکتهوه و لهمالهکانیاندان تیشوازیان لینهکتن و بهخویان نَهطرن.

هنگای 8: روشنیری

هنگای هشتهم: روشنیری

ریضکهی روشنیری کتیبی تیروز له راستاردهکان و رینمایهکان تئیهوست به هتلسوکتهوی مروط: ریضکهی روشنیری کتیبی تیروز تئودانتهی بتردهوام و هتمشقیه بوا هتلسوکتهوی باوهرداری مَسیحی. تهنها لهو کاتهدا نَجبی که کتیبی تیروز نَوا ریضکه روشنیرییهی ثابته کردی بکات و شوینی دیاری کراو.

أ/روشنیری: شارستانیتهی و مروطایتهی له هتر شوینیکی نَهم ستر زویه و لههتر قوناغیکی میدویدا بریار نادات که کتیبی تیروز ضی فیر دهکات، ضونکه نَهم روشنیرییه شارستانیته تلهی طوناوه و زیاده روئی بوا ستر ویستی خودای تئیهیه. ب/روشنیری ناشایتهی خودا--که کتیبی تیروز به فیرکردن هتلهسته--دیاری دهکات که تئویسته روشنیری--شارستانیتهی--مروط لههتموو شوینیکی و قوناغیکی میدوودا تئویسته ضون بیت

1-رؤشنبیری و ریرقوی رؤشنبیری.

مقتنا 5: 21-22 ؛ 27-28، 31-32، 38-39، 43-44 کولوسی 3: 18-21 بخوینقوة.

فیربکه/

أ) رؤشنبیری: هتر کومئلیکی ختلیکی لههتر قوناغیکی میذودا له دوو شت ٹیک دیت.

1-تیروانینیان بۇ جیهان و بیروباوقهکانیان و بهاوا ئاکارهکانیان،ئفسانەکانیان و ئهو روحی لهساردمی خوینادا بقریوقیان دعبات.

2-شیوازی دقرربینیان لقم لایئانه و قناعت و شارفزاپی و هئلسوکوت و داب و نقریت و ئهپوتندی و دزطاکانیان.

(ب) ریرقوی رؤشنبیری کتیبی تیروزیش له دوو شت ٹیک دیت.

1-وسفکردنی لایئنه هئلهکان و لادراوکان هتر رؤشنبیریکی مروظ بۇ خولادان لپی و طوری.نمونهی ئههش روما 1:

18-32

2-فیرکردنی رؤشنبیری ئاشایئتی خودا که ئیویسته تهرقوی بکری.نمونهی ئههش مقتنا 5-7

2-مروظ و رؤشنبیری هئله.

روما 1: 18-32 بخوینقوة.

فیربکه/له لایئانه،کتیبی تیروز دوودل نیه له تومارکردن و وسفکردنی لایئنه هئله و شیواوکانی رؤشنبیری مروظ: کوشتن (تایدابوون 4:

8) هواسرطیری باوقه داران لهطقل بی باوقهکان (تایدابوون 6: 2-5) له ستربه خوی وقرطرن

و جیابوونقوة له خودا (تایدابوون 11: 4) سیکسی هوشیوه و (تایدابوون 19: 4-5) دهندریدی و ئهتجامدانی سیکسی ئیش هواسرطیری

(تایدابوون 34: 2-7، 31) بنتقرستی و (دترضوون 32: 1-8) دهست ئیسی لهکاروباری دارایی (کردار 4: 32-4: 5) خو ئترستی و

(کردار 8: 18-23) رابترایئتی کردنی خوستاندن و ملهوری له کلیسا (3 یوختنا 9-10) و ئهطتری فیرکردنی بههئله و هئلسوکوتی

خراث له کلیسا (بینین 2: 14-16، 20-23) شتی تری لهو بابئته ئیویسته لهههموو لایئنه خراثهکانی رؤشنبیری دور بقریوقه.

3-رؤشنبیری ئاشایئتی خودا.

ووتئکان 18: 9-13، 16-20؛ روما 1: 1-32؛ 1تئتروس 5: 1-4 بخوینقوة.

فیربکه/

أ) کتیبی تیروز لیکدانقوة و هئلسئطاندنی رؤشنبیری ئیشکئش دهکات.

له لایئکی ترهوه،کتیبی تیروز به روونی فیرمان دهکات که ئیویسته ضون رؤشنبیری مروظ لهههموو شوینیکی ئهم جیهانقده له ههموو

قوناغیکی میذودا ضون بطوری.له کونایدا ههموو رینمای و فترمان و قدهغهکراوکان که له کتیبی تیروزدا هاتوون لیکدانقوة و

هئلسئطاندنی رؤشنبیری ئیشکئش دهکات؛ وانا فیرمان دهکات که ئیویسته ئهم رؤشنبیرییه ئاشکرا بیت بئتی ویست و داواي خودا له ههموو

کات و شوینیکدا،کتیبی تیروز ختلیکی فیر دهکات که ضون سقری جیهان بکن و ئهو راستیانه ضین که ئیویسته باوقری ئی بهین.هتروهها

ئهو بههوا رهوشاننه ضین که ئیویسته له خوین بطرن و ئابئندی بن.هتروهها ضون هئلسوکوت لهطقل بکتری بکن و ئهو داب و نقریتانه

ضین که مایقی رزامئندی خودان.

(ب) کتیبی تیروز رؤشنبیری ئاشایئتی خودا فیردهکات.

له کتیبی تیروزدا،دیبین که رؤشنبیری مروظ لهههموو شوینیک و ههموو قوناغیکی میذودا دهکوتیه زیر هئلسئطاندن ئیش نهوهی

رایستیردری یان قدهغه بکری.بهم شیوقیه خودا رینمای و فترمان و قدهغهکردنی روون بکار دهئینی بۇ دواندی رؤشنبیری ههموو

طروث و کومئلیک له جیهاندا و طوری ئهو رؤشنبیرییه بۇ هوشیوهی رؤشنبیری ئاشایئتی خودا،خودا دعبتئی طلیکی ئایئت به خوی

هئیبی و ئهو طلمئش رؤشنبیری خوی هئبی که ئهویش رؤشنبیری ئاشایئتی خودایه (بۇ نمونه، ووتاری سقرضیا - مقتنا 5-7)!

(ج) کتیبی تیروز ئهو وینهقیه ئاشکرا دهکات که ئیویسته رؤشنبیری مروظی لهسقر بونیدابنری.

1-بهم شیوقیه،هئلیقیه که سقری ریرقوی رؤشنبیری بکئین له کتیبی تیروزدا بهو شیوقیهی که بۇ سقردهمیک دیاریکراو ئیویسته

و ئیوه نیه بۇ باوقه دارانی مسیحی لهسقردهمیک تردا.

2-بهئسهکانی کتیبی تیروز ضاند بهشیکی میذوویی نین له رؤشنبیری دیاریکراوی طهلاندا له رابردودا نووسرا بوون.بئکو

بهئسهکانی ئهو ئاطاداربیانهی خودان که مبهست و خوداستی خودا ئاشکرا دهکئش بۇ رؤشنبیری مروظ له ههموو کات و سقردهم و

شوینیکدا.

3-کتیبی تیروز لایئنه هئلهو شیواوکانی رؤشنبیری مروظ ئاشکرا دهکات که لهههموو کات و شوینیکدا تیایدا نووسراوون.دواتر

لایئنه هئلهو شیواوکانی رؤشنبیری مروظ له ههموو شوینیکی سقر زقوی لهههموو قوناغیکی میذودا ئاشکرا دهکات.

4-هتروهها کتیبی تیروز فیردهکات که ئیویسته هتر رؤشنبیریکی مروظ لههتر شوینیکی سقر زقوی و میذوی مروظدا ضون

بیت بویه ئیویسته لهسقر باوقه دارانی مسیحی که بهو شیوقیه سقری ریرقوی رؤشنبیری بکن له کتیبی تیروزدا که ئیوهریکه

بهسقر ههموو طروث و کومئلهکاندا دهضئسئ لهههموو جیهاندا و لهههموو سقردهم و قوناغیکی میذوی مروظدا.

(د) نمونهی کتیب لهسقر رؤشنبیری ئیوهری.

1-رینماییهکانی خوداوتد عیساى مسیح لهسقر هواسرطیری و جیابوونقوة ههمیشه رینمای ئیوهرین مقتنا (19: 3-9)

هتروهها رینماییهکانی موسا و ئولسی نیرداو لهسقر طوناھی سیکسی ههمیشه رینمای ئیوهرین (لاویئکان 18: 3-6، 22، 20-23

؛ (روما 1: 24-27) هتروهها رینماییهکانی ئولسی نیرداو لهسقر بقرئسیرایئتی ئهئدامانی خیزان ههمیشه رینمای ئیوهرین

(ئهقتسوس 5: 22-23؛ کولوسی 3: 12-18) ئهم رینماییه ههموویان راستاردکانی خودا فیری ههموو ختلیکی دهکئش

لهههموو شوینیک و ههموو سقردهمیک میذوی مروظ دقر بارهی هئلسوکوتیان دقر بارهی هواسرطیری و دیانی خیزان.

2-بەھەمان شىۋە كاتىك مەسىھى خوداۋەند داۋامان لىدەكات كە بە ئىنجىل ئامۇنطارى ئىشكەش بىكەن لە ھەموو جىھاندا (مەرقۇس:16: 15) ئۇقۇ كارىكى ئىۋەرىيە بۇ ھەموو باۋەردارانى مەسىھى بەقې جىۋازى.بەلام سىياسەتى ئۇلسى نىردراۋ دەربارەى ئامۇنطارى نەكردن بە ئىنجىل لىۋ شىۋىنەنى مۇدەنى ئى طەشتىۋە (رۇما: 15: 20) لىكدانقۇتەكى ئاشكاراۋ روونى نىە لەھىۋ شىۋىنىكى كىتېبى ئىرۇزدا،بەتمەش ئىۋەرى نىە،بەم شىۋەى ھەرضەندە باۋەرداران دىتوانن بەتۋىستى خۇيان ئىۋەرىۋى ئۇلسى نىردراۋ بىكەن بەلام ناتوانن سىياسەتى ئۇلسى نىردراۋ بەسەر باۋەردارانى تر بەسەئىنن سىياسەتى ئۇلسى نىردراۋ فىركر دىك نەبۋو كە ئىۋىست بى كلىسا ئىۋەرىۋى بىكات،بەلكو ۋەسفىك بوو بۇ ئۇقۇ ئۇلس دەيكات.

3-نمۇنە مېۋىيە رازىكراۋەكان لە كىتېبى ئىرۇزدا:

لەرۇر دۇخ لىككىبى ئىرۇزدا دەبىنن كە مېۋىيە مەرۇپ يان نمۇنە مېۋىيەكان لىكدراۋنەتۋە و روونكراۋنەتۋە،تەنھا لىم دۇخانە دەكرى فىركر دى طشتى لىم رووداۋانە ئوۋختە بىكرى.لەبەرئۇقۇ ئىطەر نمۇنە مېۋىيەكان لىكدراۋنەتۋە و روون كراۋنەتۋە دىتوانن ئىۋەرىۋىيان بىكەن. بۇ نمۇنە:

أ) مېۋىيە كىتېبى ۋەك ئامرازىكى ھۇشدارى:

لە 1كۆرسۈس 6: 10-11 دىخوئىنەتۋە لە راستىدا ئىم رووداۋانە بۇ ئۇقۇ كە بىنە نمۇنە بۇ ئىمە بۇ ئۇقۇ ئارەزۋى كارى خرائە نەكەن ۋەك ئارەزۋى ئۇقۇ ھەموو ئۇ كارانە بۇيە لىۋان روویداۋە بۇ ئۇقۇ بىنە نمۇنە و ئاطادارى بۇ ئىمە ناردۋە لىسەر بىنەمى ئىم برطەى كىتېبە ھەندىك رووداۋى مېۋىيە (خراى) تۇماركراۋون لە كىتېبى ئىرۇزدا بۇ ئاطاداركردنەۋى خەلكى لە ئىجمامى كارى خرائە.ئىۋىستە لىسەر خەلكى لىم كارە خرائە دوربىكۇنەۋە كە لە كىتېبى ئىرۇزدا باسكاراۋون و ۋەك ئىغىد ۋەرىپىرن.

ب) مېۋىيە كىتېبى ۋەك ئامرازىكى ھاندان و ئىطىرى:

لە 1كۆرسۈس 11: 1 دىخوئىنەتۋە: لىسەر بىنەمى ئىم ئايەتە باۋەردارانى مەسىھى دىتوانن ئىۋەرىۋى كەسە ضاكاكەكان بىكەن ئىطەر وىستىيان ھەلسوكۇتېيان لىطەر وىستى خودا بطونجى بۇ نمۇنە

1-لە كىتېبى ئىرۇزدا راستا دەپكە نابىنن كە بلى ئىۋىستە لىسەر باۋەرداران دىۋى نمۇنەى ئۇلسى نىردراۋ بىكەن،بەلام دىتوانن بە وىستى خۇيان ئىۋەرىۋى بىكەن،ضونكە كىتېبى ئىرۇز-لە شىۋىنى تردا ستايشى ئۇلسى نىردراۋ و نمۇنەكانى دەكات ۋەك ئالەۋانى باۋەر.

2-بەلام نابى باۋەردارانى مەسىھى ئىۋەرىۋى ئۇلس بىكەن كاتىك درزى خستە ناۋ مەجمەع بۇ ئۇقۇ كلىساىكە دابمەزرىنى (كردار 19: 8-9 ضونكە ھىۋ روونكردنەۋىكە نابىنن بۇ ئىم رووداۋە مېۋىيە لە ھىۋ شىۋىنىكى كىتېبى ئىرۇزدا. ج) مېۋىيە كىتېبى ۋەك ئامرازىكى فىركر دى طشتى:

كاتىك رووداۋىكى مېۋىيە دىبارىكاراۋ يان نمۇنەىكى تايەتتى لە دەفكدا يان شىۋىنىكى ترى كىتېبى ئىرۇزدا روون دەكرىتۋە-ئۇقۇ كات دىتوانن رىنمىبى طشتى لى ئوۋختە بىكەن.

بۇ نمۇنە/ئۇلسى نىردراۋ نمۇنەىكى مېۋىيە شلۇطە كرد بۇمان بۇ ئۇقۇ باۋەرى بەشدارىكر دى بەرەكەتى مادىمان فىرېبكات لىطەر ئۇقۇ كەسانەى بەشدارى بەرەكەتى روھىمان دەكەن (رۇما: 15: 25-26 ؛ 1كۆرسۈس 9: 14 بەراۋورد غەلائىيە 6: 6)

5	نويذى بەدەنطەۋە ضوون لىطەر ووشەى خودا (8 خولەك)
---	---

ۋەك طرۋت نۇرە بىكەن لەبەرزىكر دىنەۋى نويذى كورت بۇ خودا ۋەك بەدەنطەۋە ضوونى ئۇقۇ ئىمەروۋ فىرى بووین. يان طرۋتەكە دابەش بىكە بۇ طرۋتى دوانى و سىانى و نويذەكاننان بەرز بىكەتۋە بۇ خودا ۋەك بەدەنطەۋە ضوونى ئۇقۇ فىرى بووین.

6	نويذى بەدەنطەۋە ضوون لىطەر ووشەى خودا (8 خولەك)
---	---

رابەرى طرۋت: ئىم ئىركەى مالمۇ بە نوسىن بەدە بە ئىندامانى طرۋتەكەت،يان داۋايان لىبىكە لە دەقتەرەكانىاندا بىنوسنەۋە. 1-ئىمان بەدە/ ئىمان بەدە كە خەلكانى تر بىكەى بە قوتابى بۇ مەسىھى خوداۋەند، ھەر ئىنج ھەنگاۋەكى لىكدانەۋەى راستى كىتېبى ئىرۇز لەبەر بىكە و ھەلۋىدە بە ووردى جىبەجىبى بىكە لىكەتتى خويىندەۋەى كىتېبى ئىرۇز. ووتار بەدە يان فىرېبىكە و بخوئە دەربارەى (لىكدانەۋەى راستى كىتېبى ئىرۇز) لىطەر كەسىكى تر يان لىطەر طرۋتەكە لە خەلكى.

2-خەلۋەى روھى/بە ئىشت بەسەن بە نىۋ بەش لە دەر ضوون 4: 1- 7: 13 ھەموو رۇدى خەلۋەى روھى بىكە رىطاي ئرسىار كردن بەكاربەنە. ئىبىنىيەكانت تۇمار بىكە.

3-ۋانەى كىتېب) ئىم ۋانەى كىتېبە لىمالمۇ ئامادەبىكە (مەنتتا: 28: 16-20) ئىركى نىردراۋىتى كلىسا. شىۋازى ئىنج ھەنطەۋەكە بەكاربەنە بۇ خويىندى كىتېبى ئىرۇز. ئىبىنىيەكانت تۇمار بىكە.

4-نويذى/بۇ كەسىك يان شىتىكى دىبارىكاراۋ لىم ھەقتەدا نويذى بىكە بزانە خودا ضىدەكات (زەبوور: 5: 3-4)

5-ھەر ئىبىنىيەكى تازەى تايەت بە ئامادەكر دى قوتابى بۇ عىساي مەسىھ و كاتى خودا ئىرسىتى و ستايشىكر دى و خەلۋەى روھى و فىر كردن و ئىم ئىركەى مالمۇ لە دەقتەرەكەتدا تۇمار بىكە.